

УДК 342.7

DOI: 10.31732/2708-339X-2025-16-B6

ЗАВДАННЯ ТА РОЛЬ СУДУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Биков О.М.,

*д.ю.н., професор, професор кафедри
теорії та історії держави і права
Університет економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: oleksandrbrm@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4965-696X>*

Лисенко Я.О.,

*аспірант Університету економіки та права «КРОК»
м. Київ, вул. Табірна, 30-32, Україна, 03113
e-mail: lysenkoyo@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0922-3944>*

FUNCTIONS AND ROLE OF THE COURT IN SUPPORTING STATE POLICY IN THE FIELD OF HUMAN RIGHTS IN UKRAINE

Bykov O.M.,

*Doctor of Laws, Professor, Professor of the Department of State and
Legal Disciplines of «KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: oleksandrbrm@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4965-696X>*

Lysenko Y.O.,

*PhD student, «KROK» University
Kyiv, Tabirna St., 30-32, Ukraine, 03113
e-mail: lysenkoyo@krok.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-0922-3944>*

Анотація. Судова влада є одним з основних елементів правової держави, забезпечуючи верховенство права та гарантії конституційних прав людини. В Україні, як і в багатьох країнах, питання судового захисту прав людини стоїть на порядку денному в контексті загальних реформ, спрямованих на зміцнення демократичних інститутів і забезпечення правової справедливості.

На сьогоднішній день судова система України проходить складний шлях реформ, метою яких є досягнення високого рівня ефективності правосуддя, підвищення довіри громадян до судових органів та забезпечення справедливої і доступної судочинства для всіх верств населення. Однак, незважаючи на певні позитивні зміни, судова система все ще стикається з численними проблемами, такими як перенавантаження судів, затримки у розгляді справ, недостатня спеціалізація суддів та інші організаційні та кадрові труднощі. Це створює перешкоди для забезпечення належного захисту прав людини і правосуддя, що є одним із фундаментальних принципів демократичної держави.

Зокрема судова система є важливою складовою механізму захисту прав і свобод громадян, оскільки саме суди гарантують справедливість, правову визначеність і дотримання основних прав людини, закріплених у Конституції України та міжнародних договорах. Метою цієї роботи є дослідження завдань судової влади в контексті державної політики у сфері прав людини, аналіз ефективності судового захисту прав та свобод громадян, а також вивчення проблем, що виникають в процесі реалізації цієї політики.

У статті розглядаються основні принципи судового захисту, такі як право на справедливий суд та доступ до правосуддя, а також важливість стратегічних документів, зокрема Національної стратегії у сфері прав людини та Стратегії розвитку системи правосуддя. Особливу увагу приділено аналізу практичних аспектів судових реформ в Україні, проблемам оптимізації судової мережі та спеціалізації судів, що безпосередньо впли-

вають на ефективність правосуддя.

Незважаючи на певні досягнення, система судочинства в Україні потребує подальших змін, які забезпечать більш ефективний механізм захисту прав людини. Реалізація реформ має бути комплексною та спрямованою на підвищення рівня довіри до судової системи та правосуддя в цілому.

Ключові слова: права людини, державна політика, суди, роль судів.

Формул: 0; рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 10.

Abstract. The judiciary is a key element of the rule of law, ensuring the rule of law and guarantees of constitutional human rights. In Ukraine, as in many countries, the issue of judicial protection of human rights is on the agenda in the context of general reforms aimed at strengthening democratic institutions and ensuring legal justice.

Today, Ukraine's judicial system is undergoing a challenging reform process aimed at achieving a high level of justice efficiency, increasing public trust in the judiciary, and ensuring fair and accessible justice for all segments of the population. However, despite some positive changes, the judicial system still faces numerous challenges, such as court overload, delays in case consideration, lack of judicial specialization and other organizational and staffing difficulties. This creates obstacles to ensuring proper protection of human rights and justice, which is one of the fundamental principles of a democratic state.

In particular, the judicial system is an important component of the mechanism for protecting the rights and freedoms of citizens, since it is the courts that guarantee justice, legal certainty and observance of fundamental human rights enshrined in the Constitution of Ukraine and international treaties. The purpose of this paper is to study the tasks of the judiciary in the context of the State human rights policy, to analyze the effectiveness of judicial protection of citizens' rights and freedoms, and to examine the problems arising in the course of implementation of this policy.

The article examines the basic principles of judicial protection, such as the right to a fair trial and access to justice, as well as the importance of strategic documents, in particular the National Human Rights Strategy and the Strategy for the Development of the Justice System. Particular attention is paid to the analysis of practical aspects of judicial reforms in Ukraine, the problems of optimizing the judicial network and specialization of courts, which directly affect the efficiency of justice.

Despite certain achievements, the judicial system in Ukraine requires further changes that will ensure a more effective mechanism for the protection of human rights. The implementation of reforms should be comprehensive and aimed at increasing the level of trust in the judicial system and justice in general.

Keywords: human rights, state policy, courts, the role of courts.

Formulas: 0; fig.: 0, tabl.: 0, bibl.: 10.

Постановка проблеми. Забезпечення дотримання прав людини є основною складовою демократичної держави та визначальним чинником її розвитку. В умовах сучасних соціально-політичних викликів, таких як війна, внутрішньополітична нестабільність та зовнішні загрози, роль судової влади у забезпеченні прав людини набуває особливої ваги. З огляду на актуальні проблеми у сфері правосуддя, такі як доступ до справедливого суду, тривалість судового розгляду та виконання судових рішень, дослідження завдань і ролі суду у забезпеченні державної політики в цій сфері стає вкрай важливим.

На сьогодні, в Україні спостерігається ряд викликів, що перешкоджають ефективному функціонуванню судової системи, зокрема: корупція, низький рівень довіри населення до судів, а також недосконалість правової бази. Ці фактори ускладнюють реалізацію державної політики у сфері прав людини та створюють ризики для захисту основних прав і свобод громадян. Водночас в умовах інтеграції України до Європейського Союзу, виникає необхідність адаптації на-

ціонального законодавства до європейських стандартів, що також потребує детального аналізу ролі суду в цьому процесі.

Дослідження даної теми зумовлене необхідністю оцінки ролі та впливу судової влади у забезпеченні ефективної реалізації державної політики у сфері прав людини. Це дослідження має на меті виявлення ключових проблем та пропозицій щодо їх подолання, що дозволить покращити механізми захисту прав людини та сприяти розвитку правової держави в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження та публікації у сфері прав людини в Україні свідчать про значний інтерес наукової спільноти до ролі судової влади у забезпеченні державної політики в цій сфері. Відомі українські науковці присвячують свої роботи аналізу актуальних проблем судочинства, ефективності правового захисту та відповідності національного законодавства міжнародним стандартам.

Під час дослідження даної теми було розглянуто праці таких науковців, як: І. А. Толкачо-

ва, Христова Г., Котковський В. С., Богатирьова М. О., Чорна С., Северінова О. Б., Короед С. О., Кресіна І. О., Прилуцький С. В., Борискавка О. та інші.

Праці цих вчених показують значний внесок у розвиток правової теорії та практики щодо забезпечення прав людини через судову систему в Україні. Вони аналізують як теоретичні засади, так і практичні аспекти судової реформи, що дозволяє зробити висновки про ефективність судового захисту прав громадян. Проте, незважаючи на значну кількість досліджень, проблема залишається невирішеною в багатьох аспектах, зокрема в контексті реалізації прав людини в реальних судових процесах і забезпечення доступу до правосуддя для всіх верств населення.

Виклад основного матеріалу. Г. Христова зазначає, що однією з особливостей зобов'язань держави у сфері прав людини є те, що вони реалізуються в межах національного правопорядку, а їх дотримання або виконання (порушення) може бути оцінено на національному та міжнародному рівнях в уповноважених судовими (чи квазісудовими) установами, що тягне за собою відповідальність. Заходи такої відповідальності будуть спрямовані на відновлення порушених прав носія та виконуватися на національному рівні (зокрема заходи індивідуального характеру у вигляді відновлення прав, перегляду остаточного рішення та ін., а також сплата державою компенсації) [1, с. 23].

Кожна людина повинна мати можливість вільно обрати спосіб захисту своїх порушених прав. При цьому вона має бути впевнена в тому, що держава гарантує рівну можливість для будь-якого, незалежно від віри, раси, місця проживання, віку і статі, скористатися цими способами захисту. В іншому випадку прагнення сучасної держави до демократії, законності, свободи, рівності, гуманізму, правової держави, виражене в конституційних нормах і принципах, залишиться лише декларацією про наміри [2, с. 15].

Відтак у сучасних умовах розвитку України, зокрема в контексті правових реформ та євроінтеграційних процесів, роль судової влади у забезпеченні державної політики у сфері прав людини набуває особливої важливості. Суд є ключовою інститу-

цією, відповідальною за захист прав і свобод громадян, забезпечення верховенства права та справедливості. Однак, ефективність виконання цих завдань часто залежить від того, наскільки судова система здатна реагувати на виклики часу, зокрема, забезпечувати доступ до правосуддя, справедливий судовий розгляд і виконання судових рішень.

Як зазначає С. Чорна, майже всі державотворчі процеси, що нині відбуваються в Україні, тісно пов'язані з реалізацією принципу забезпечення та захисту прав і свобод людини. Що у свою чергу право на судовий захист є обов'язковим складником кожного суб'єктивного права особи, яке вона може реалізувати як безпосередньо, так і через діяльність державних чи уповноважених державою органів або організацій, які створюють необхідні умови, що сприяють відновленню порушеного права, припиненню правопорушення та притягненню винних до відповідальності [3, с. 187].

Відтак, роль судової влади є здійснення правосуддя, подібну думку також поділяє Северінова О. Б.. При цьому слід зважати, що існує кілька способів вирішення правових конфліктів: це як судовий захист прав і свобод, так і альтернативні (позасудові) механізми, такі як переговори, медіація, третейський розгляд.

Северінова О. Б. зазначає, що «слід погодитися з твердженням про те, що правосуддя, що здійснюється судами, є найбільш надійним і цивілізованим способом захисту прав і свобод людини та громадянина, а судова форма захисту прав і свобод людини є найбільш демократичною максимально пристосованою до повного, усебічного об'єктивного виявлення фактичних обставин і причин виникнення різноманітних спорів, учинених правопорушень і встановлення істини у справах, що знаходяться на розгляді в судах» [4, с. 19]. Однак, вважаємо, що не завжди судовий захист є найкращим способом вирішення спорів, оскільки він може бути тривалим, витратним та емоційно виснажливим для сторін. У деяких випадках альтернативні способи вирішення спорів, такі як медіація чи переговори, можуть забезпечити швидше й ефективне досягнення згоди між сторонами, зберігаючи при цьому їхні ділові або особисті відносини. Зокрема,

такі методи дозволяють уникнути зайвого формалізму та зосередитися на інтересах обох сторін, що сприяє пошуку взаємовигідного рішення. Крім того, альтернативні способи вирішення спорів часто є менш затратними з фінансового погляду, що особливо важливо для соціально вразливих груп населення, які не завжди можуть дозволити собі судовий розгляд.

Враховуючи це, судовий захист слід розглядати як ключовий, але не єдиний інструмент у системі забезпечення прав і свобод людини. Оптимальним є комплексний підхід, що поєднує ефективність судового механізму з гнучкістю альтернативних способів вирішення конфліктів.

Таким чином, хоча альтернативні способи вирішення спорів можуть бути ефективними в окремих випадках, судовий захист залишається невід'ємною частиною системи забезпечення прав і свобод людини. Роль суду та судової влади загалом у забезпеченні державної політики у сфері прав людини полягає не лише у здійсненні правосуддя, але й у забезпеченні самого права на звернення до суду. Зважаючи на це, слід зазначити, що державна політика у сфері прав людини регулюється Указом Президента України «Про Національну стратегію у сфері прав людини» від 24 березня 2021 року № 119/2021. Згідно з параграфом 4 розділу 4 Національної стратегії у сфері прав людини реалізація Стратегії здійснюється зокрема за таким стратегічним напрямом забезпечення права на справедливий суд.

У Національній стратегії визначається наступними проблемами у цьому стратегічному напрямі:

- надмірна тривалість проваджень в адміністративних, цивільних та кримінальних справах;
- недостатня інклюзивність та доступність судового процесу;
- випадки порушення права на захист, права зберігати мовчання та не свідчити проти себе;
- тривале невиконання судових рішень [5].

Тобто судові органи виступають, як один з механізмів захисту прав і свобод людини та громадянина. Механізм захисту прав і свобод людини слід розуміти як комплекс-

ну, динамічну та законодавчо регламентовану систему, яка визначає суб'єктів, об'єкти, засоби і методи захисту. Її завданням є усунення незаконних перешкод у реалізації прав і свобод, попередження їх подальших порушень та притягнення винних до юридичної відповідальності [3, с. 188].

Зокрема судовий захист гарантується державою в Конституції України, а саме у статті 8 Основного Закону зазначено, що звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується [6]. Це положення забезпечує високий рівень захисту, підкреслюючи фундаментальну роль судової влади у правовій системі держави. Державна політика у сфері прав людини, яка стосується функціонування судової системи, додатково регулюється Стратегією розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, затвердженою Указом Президента України від 11 червня 2021 року № 231/2021. Цей документ визначає основні напрямки реформування судової системи, спрямовані на підвищення її ефективності, доступності та відповідності міжнародним стандартам, що є важливою складовою державної політики у сфері прав людини. Зокрема, реалізується державна політика у сфері правосуддя через Закон України «Про судоустрій та статус суддів».

Як визначено у пункті 3 розділу 1 Розвиток системи правосуддя Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, основними проблемами, які зумовлюють необхідність подальшого удосконалення організації функціонування судової влади та здійснення правосуддя, є:

- нездійснення Вищою кваліфікаційною комісією суддів України своєї діяльності та неможливість відновлення її роботи без удосконалення законодавства;
- недоброчесність окремих суддів, працівників органів та установ судової влади, випадки толерування корупційних проявів;
- недосконалість існуючої системи місцевих судів;
- неефективність системи фінансового, матеріально-технічного та соціального забезпечення гарантій незалежності судової

влади;

- недосконалість системи органів судової влади, організації їх діяльності, у тому числі щодо фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів усіх рівнів;

- функціональна недосконалість системи органів суддівського врядування та самоврядування;

- нестача суддів у місцевих та апеляційних судах, надмірне навантаження на суддів у судах усіх рівнів;

- неефективність процесуальних механізмів касаційного оскарження та формування єдиної судової практики в застосуванні закону судами України;

- надмірно складні процедури проведення конкурсу на зайняття вакантної посади судді, а також порядок складення кваліфікаційного іспиту і методологія оцінювання суддів та кандидатів на посаду судді;

- неефективні механізми притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності;

- неналежне виконання судових рішень, неефективність механізмів судового контролю за виконанням судових рішень;

- відсутність дієвих механізмів альтернативного (позасудового) та досудового врегулювання спорів;

- перешкоди в доступі до правосуддя;

- недостатній рівень упровадження цифрових технологій у здійсненні правосуддя;

- надмірна тривалість розгляду справ у судах, зарегульованість судового процесу, не виправдано широке застосування колегіальності у судах першої та апеляційної інстанцій;

- відсутність належної комунікаційної політики у судах;

- незавершеність реформи органів прокуратури, неналежне законодавче врегулювання механізмів реалізації прокурорами їх конституційних повноважень;

- низький рівень суспільної довіри до органів судової влади та прокуратури;

- функціональна недосконалість системи адвокатури, складність порядку доступу до адвокатської діяльності, недостатня ефективність механізмів захисту прав адвокатів [7].

При цьому така Стратегія не має чітко-

го визначення механізмів їх подолання та їх термінів, через що вона виявилась неефективною. Наразі Офіс Президента розробляє Концепцію розвитку системи правосуддя на 2024-2026 роки. Зокрема залишається відкритим питання оптимізації існуючої мережі судів.

Дослідницькою службою Верховної Ради України також запропоновано Концепція реформування системи судів із метою покращення доступу до правосуддя, де зазначено, що спеціалізація судів, з одного боку, підвищує ефективність судочинства та сприяє якісному здійсненню правосуддя, але з іншого боку, ускладнює структуру судової системи і створює проблеми з визначенням юрисдикції для окремих категорій справ [8, с. 8]. Та на думку фахівців, це призводить до зростання кількості судів та управлінського персоналу, що, своєю чергою, суттєво збільшує бюджетні витрати на утримання судової системи [9, с. 9].

Таке твердження свідчить про необхідність збалансованого підходу до реформування судової системи. З одного боку, спеціалізація судів дозволяє більш глибоко розглядати специфічні справи, підвищуючи якість рішень і довіру до судової влади. З іншого боку, надмірна фрагментація може призводити до затягування процесу через труднощі з визначенням юрисдикції, що, своєю чергою, ускладнює доступ громадян до правосуддя, а також призводить до додаткових витрат на утримання судової системи.

Таким чином, ефективне реформування системи судів має враховувати необхідність збереження спеціалізації, водночас усуваючи структурні недоліки. Це потребує впровадження чітких критеріїв визначення юрисдикції, а також розробки механізмів для оперативного вирішення спорів щодо неї.

У цьому контексті Концепція розвитку системи правосуддя на 2024-2026 роки має забезпечити не лише оптимізацію мережі судів, але й створення умов для швидкого, прозорого та справедливого доступу до правосуддя для всіх громадян, незалежно від місця їхнього проживання чи характеру справи.

Борискова О. у своєму дослідженні зазначає, що роль судової влади в конституційних державах різниться, але в рамках єв-

ропейської (континентальної) моделі конституціоналізму, призначенням судової влади є, по-перше, гарантування та захист основоположних прав; по-друге, скасування незаконних актів органів виконавчої влади; по-третє, захист від можливого свавілля слідчих органів (не всі вони є частиною виконавчої влади); по-четверте, визнання законів неконституційними (якщо орган конституційної юрисдикції є частиною судової влади), забезпечення непорушності конституційних норм щодо гарантування прав людини, поділу влади та інших конституційних цінностей і принципів [10, с. 124]. Також вона наголошує, що найважливішою місією судової влади є захист основоположних прав і свобод особи, а в європейських країнах ця роль є особливою, оскільки пов'язана з дією міжнародних договорів з прав людини, які є обов'язковими для національних правових систем європейських держав і накладають відповідні обов'язки на органи державної влади (законодавчої, виконавчої та судової) [10, с. 124].

Щодо цього Дослідницька служба Верховної Ради України у розробленій Концепції розвитку системи правосуддя на 2024-2026 рр. зазначає, що основними заходами реалізації судової реформи в таких державах були перепризначення суддів, зміна процедури їх призначення чи обрання, а також оновлення суддівського корпусу з метою підвищення рівня довіри населення до судової системи та правосуддя. Проте в більшості випадків реформи, спрямовані на такі зміни, не досягли очікуваних результатів [8, с. 11].

Тож для забезпечення реальних змін необхідно розробляти комплексні стратегії, які включають не лише зміни в складі суддівського корпусу, але й вдосконалення процедур судового процесу, підвищення

кваліфікації суддів, а також забезпечення більшої прозорості та підзвітності судової влади. Це дозволить створити умови для реального підвищення ефективності та справедливості судочинства, що є необхідним для зміцнення правової держави та демократичних інститутів в Україні.

Висновки. Отже, роль судової влади у забезпеченні державної політики у сфері прав людини в Україні є критично важливою. Судова система виступає гарантом прав і свобод громадян, а також є основним механізмом забезпечення справедливості та правопорядку. Конституція України та стратегічні документи, такі як Національна стратегія у сфері прав людини та Стратегія розвитку системи правосуддя, закріплюють основні принципи судового захисту прав і свобод, гарантуючи громадянам право на звернення до суду. Проте, попри важливість цих інструментів, існують виклики щодо ефективності судової системи, зокрема через недостатню оптимізацію судових органів та обмеження доступу до правосуддя для певних категорій громадян.

Аналіз досвіду інших країн свідчить, що прості зміни в суддівському складі або процедурах призначення суддів не можуть забезпечити довготривалий успіх у підвищенні довіри до судової системи. Однак, ці заходи мають бути частиною комплексної реформи, що включає вдосконалення судового процесу, підвищення професійного рівня суддів та забезпечення більшої прозорості у діяльності судових органів. Враховуючи ці аспекти, важливо продовжувати роботу над удосконаленням судової системи в Україні, створюючи умови для ефективного захисту прав людини та зміцнення демократичних інститутів.

Література:

1. Христова Г. Типи та особливості зобов'язань держави у сфері прав людини. *Національний юридичний журнал: теорія та практика*. 2018. № 4-2(32). С. 22-28. URL: http://jurnaluljuridic.in.ua/archive/2018/4/part_2/5.pdf (дата звернення: 01.02.2025).
2. Котковський В. С., Богатирьова М. О. Судовий механізм захисту прав та свобод людини і громадянина. *Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру* (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т. : матеріали Міжнародно-науково-практич. конф., м. Одеса, 21 трав. 2021 р. Одеса, 2021. С. 13-16. URL: <https://hdl.handle.net/11300/15342> (дата звернення: 18.01.2025).
3. Чорна С. Роль судової влади в конституційно-правовому механізмі захисту прав і свобод людини. *Підприємництво, господарство і право: конституційне право*. 2020. № 8/2020. С. 186-190. URL: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.8.30> (дата звернення: 03.02.2025).

4. Северінова О. Б. Роль судової влади у правовій державі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2023. № 3. С. 16-20. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2023/3.pdf (дата звернення: 19.02.2025).
5. Про Національну стратегію у сфері прав людини : Указ Президента України від 24.03.2021 № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (дата звернення: 18.02.2025).
6. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (дата звернення: 19.02.2025).
7. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки : Указ Президента України від 11.06.2021 № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text> (дата звернення: 18.01.2025).
8. Дослідницька служба Верховної Ради України. Концепція реформування системи судів із метою покращення доступу до правосуддя. *Наукові концепції розвитку законодавчого регулювання суспільних відносин*. 2023. № 5. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/law_judic_activ/concept_rz-pravsud/73711.html (дата звернення: 18.01.2025).
9. Короед С. О., Кресіна І. О., Прилуцький С. В. Концепція реформування судової влади України. *Судова апеляція*. 2015. №3(40). С. 6-34. URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8.pdf> (дата звернення: 18.01.2025).
10. Boryslavska O. Judicial reforms in Eastern Europe: ensuring the right to a fair trial or an attack on the independence of the judiciary? *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021. № 1(9). P. 122-142. URL: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1614529846.pdf (date of access: 19.02.2025).

References:

1. Senchuk I. Rol pravookhoronnykh orhaniv u zdiisnenni funktsii derzhavy. *Pravookhoronna funktsiia derzhavy: teoretyko-metodolohichni ta istoryko-pravovi problemy : Tezy dop. kruhloho stolu, m. Kharkiv, 27 zhovt. 2017 r. Kharkiv, 2017. S. 187-189. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/27_10_2017/pdf/62.pdf* (Accessed: 01.02.2025).
2. Kotkovskiy V. S., Bohatyrova M. O. Sudovyi mekhanizm zakhystu prav ta svobod liudyny i hromadianyna. *Nauka ta suspilne zhyttia Ukrainy v epokhu hlobalnykh vyklykiv liudstva u tsyfrovu eru (z nahody 30-richchia proholoshennia nezalezhnosti Ukrainy ta 25-richchia pryiniattia Konstytutsii Ukrainy): u 2 t. : materialy Mizhnar. naukovo-prakt. konf., m. Odesa, 21 trav. 2021 r. Odesa, 2021. S. 13-16. URL: https://hdl.handle.net/11300/15342* (Accessed: 18.01.2025).
3. Chorna S. Rol sudovoi vlady v konstytutsiino-pravovomu mekhanizmi zakhystu prav i svobod liudyny. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo: konstytutsiine pravo. 2020. № 8/2020. S. 186-190. URL: https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.8.30* (Accessed: 03.02.2025).
4. Severinova O. B. Rol sudovoi vlady u pravovii derzhavi. *Aktualni problemy vitchyznianoii yurysprudentsii*. 2023. № 3. S. 16-20. URL: http://apnl.dnu.in.ua/3_2023/3.pdf (Accessed: 19.02.2025).
5. Pro Natsionalnu stratehiuu u sferi prav liudyny : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24.03.2021 № 119/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text> (Accessed: 18.11.2024).
6. Konstytutsiia Ukrainy : vid 28.06.1996 № 254к/96-VR : stanom na 1 sich. 2020 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text> (Accessed: 19.02.2025).
7. Pro Stratehiuu rozvytku systemy pravosuddia ta konstytutsiinooho sudochynstva na 2021-2023 roky : Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 11.06.2021 № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text> (Accessed: 18.01.2025).
8. Doslidnytska sluzhba Verkhovnoi Rady Ukrainy. Kontseptsiiia reformuvannia systemy sudiv iz metoiu pokrashchennia dostupu do pravosuddia. *Naukovi kontseptsii rozvytku zakonodavchoho rehuliuвання suspilnykh vidnosyn. 2023. № 5/2023. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/law_judic_activ/concept_rz-pravsud/73711.html* (Accessed: 18.01.2025).
9. Koroied S. O., Kresina I. O., Prylutskiy S. V. Kontseptsiiia reformuvannia sudovoi vlady Ukrainy. *Sudova apeliatsiia*. 2015. №3(40). S. 6-34 URL: <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%83%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%86%D0%B5%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%81%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97-%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B8.pdf> (Accessed: 18.01.2025).
10. Boryslavska O. Judicial reforms in Eastern Europe: ensuring the right to a fair trial or an attack on the independence of the judiciary?. *Access to Justice in Eastern Europe*. 2021. № 1(9). P. 122-142. URL: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1614529846.pdf (Accessed: 19.02.2025).

Стаття надійшла до друку 24 лютого 2025 року